

Opdateret 1-1-2022

Lichen Planus

Kilder: www.sundhed.dk

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/kvindesygdomme/sygdomme/oevrige-sygdomme/lichen-planus-vulvovaginal/>

Fakta

- Vulvovaginal lichen planus er en sjælden, kronisk betændelse, der rammer kønslæber og skede

Typiske symptomer er:

- Smerter
- Brændende fornemmelse
- Langvarig kløe
- Blødning efter samleje (kontaktblødning)
- Smerter ved samleje
- Er skeden angrebet, kan man have betydelige mængder udfåd, der evt. er blandet op med blod

Behandling

- Symptomerne kan lindres med forskellige former for medicin
- Det kan blive en kronisk sygdom, hvor kønslæber skrumper, og der kommer arvæv
- I nogle tilfælde kan skeden blive afkortet som følge af betændelsen

Hvad er vulvovaginal lichen planus?

Vulva er kvindens ydre kønsorganer med klitoris samt de store og de små kønslæber. Vagina er skeden. Vulvovaginal sygdom er derfor en lidelse, der sidder i kønslæber og skede.

Lichen planus er en kronisk betændelsestilstand, som sandsynligvis er **autoimmun**. Lichen planus kaldes også for lichen ruber pga. de rødlige forandringer.

Der findes tre forskellige varianter af sygdommen:

- Erosiv lichen planus - den hyppigste variant
- Papuloskvamøs lichen planus
- Hypertrofisk lichen planus

Hvad er symptomerne på lichen planus?

Symptomerne på lichen planus, som sidder i kønslæber og skede, er:

- Smerter
- Brændende fornemmelse
- Langvarig kløe
- Blødning efter samleje (kontaktblødning)
- Smerter ved samleje

Er skeden angrebet, kan man have betydelige mængder udflåd, der evt. er blandet op med blod.

I den tidlige fase af sygdommen får man blåviolette blanke sår med en netlignende overflade og hvide pletter.

Hvis sygdommen udvikler sig videre, kan man få sår på slimhinderne, og gradvist kan udseendet af kønslæberne og skedeindgangen ændre sig.

I op til 70 % af tilfældene giver betændelsen også forandringer i skeden. Det viser sig ved rigeligt gulligt eller blodigt udflåd.

Både samleje og gynækologisk undersøgelse kan være smertefuldt eller umuligt at gennemføre.

Hvilke symptomer skal du være særligt opmærksom på?

Du skal altid gå til lægen, hvis du bløder efter samleje (kontaktblødning).

Hvordan stilles diagnosen?

For at kunne stille en sikker diagnose og for at udelukke andre sygdomme, skal der tages vævsprøve (biopsi) fra hudforandringerne i skridtet. Vævsprøven bliver efterfølgende undersøgt i mikroskop. Det er desværre ikke altid muligt at stille en præcis diagnose.

Nogle får også forandringer i slimhinden i tandkødet. Forandringer i mundhulen og skridtet kan komme uafhængigt af hinanden.

Hvorfor får man lichen planus?

Årsagen til sygdommen er ukendt. Det er ikke en infektion med bakterier eller virus. Den mest accepterede teori er, at sygdommen skyldes en autoimmun mekanisme, som medfører, at kroppens egne immunceller angriber huden og slimhinderne i kønslæber og skede.

Smitter lichen planus?

Lichen planus smitter ikke.

Er lichen planus arveligt?

Lichen planus er ikke kendt at være arvelig.

Hvordan behandler man lichen planus?

Man behandler lichen planus med produkter, der indeholder kortison, og med midler der er lokalbedøvende. Der findes nyere behandlingsmetoder, der dæmper den immunologiske reaktion.

Man kan ikke helbrede lichen planus. Derfor er formålet med behandlingen at forhindre, at sygdommen bliver værre og at lindre generne.

Symptomerne kan blive kroniske, men der er god mulighed for at mindske generne.

Lokalbehandling af kønslæber og skede

Behandlingen bør begynde med stærkt virkende kortisonsalve eller creme, som man smører direkte på de ramte områder, hvilket både kan være kønslæber eller vaginalt. Midlet smøres på to gange dagligt, og behandlingen fortsætter til det aktive udbrud er aftaget.

Lokalbedøvende midler kan bruges til at stille kløe og ubehag.

I mildere tilfælde smører man sig med mindre kraftigt virkende midler ved sengetid. Behandlingen trappes gradvist ned.

Det kan være effektivt at bruge stikpiller med hydrokortison til at behandle gener fra skeden. Man kan også smøre steroidcreme på en vaginaltampon og sætte den op i skeden.

Behandling med tabletter

Hvis lokalbehandling ikke er tilstrækkeligt, kan det være nødvendigt at prøve behandling med kortisontabletter, f.eks. prednison 40-60 mg daglig i 2-4 uger.

Hvad kan jeg selv gøre?

- Undgå strømpebukser, brug selvsiddende strømper
- Undgå syntetisk undertøj, brug bomuldsundertøj
- Undgå stramme bukser, brug løse bukser nederdel eller kjole
- Undgå parfumeholdige produkter, brug ph neutral intim sæbe
- Undgå vaskeklude, brug fingerspidser til vask og tør med klap

Hvordan undgår jeg at få eller forværre lichen planus?

Du kan ikke selv gøre noget for at forhindre lichen planus. Har du det, er det vigtigt ikke at klø i det.

Hvordan udvikler sygdommen sig?

Symptomerne kan aftage med tiden. Det er dog vigtigt at følge op på behandlingen. Man anbefaler, at kvinder med lichen planus går til kontrol mindst 1 gang om året hele livet.

Det er en god idé at kigge selv med et spejl engang imellem.

Forværring af symptomerne, en ny forandring i huden, eller et sår der ikke heler, bør undersøges hos lægen, da forandring af cellerne måske kan udvikle sig til kræft. Det er dog sjældent.

Lichen planus kan være forbundet med risiko for at få en stofskiftesygdom. Ved diagnosen bør det tjekkes med en blodprøve.

Lichen planus kan blive kronisk og gøre, at kønslæber eller vagina skrumper, og at man får arvæv, der kan kræve dilatatorbehandling i sjældne tilfælde. Skedeindgangen og kønslæberne kan også ændre udseende.

Er lichen planus farligt?

Det har været overvejet, om der er en meget lille risiko for at det udvikler sig ondartet, men det er ikke sikkert vist.

Hvor hyppig er lichen planus?

Der er flest kvinder mellem 30 til 60 år, der har vulvovaginal lichen planus. Men lichen planus er sjældent i forhold til [lichen sclerosus](#), som den kan forveksles med.

Kan jeg få lichen planus mere end én gang?

Lichen planus er en kronisk lidelse.